

AFTONBLADET

Publicerad: 2006-11-18

Textstorlek: 1 2 3

6 DN DEBATT

SÖNDAG 29 OKTOBER 2

”Manipulation trolig orsak till apati bland flyktingbarn”

För än som barn i asylsökande familjer har under några år är insjuknat i ett tillstånd med såväl vakanshet eller medvetenlöshet som ofta varar i flera månader. Trots att de inte är apatiska i den egentliga mening har de kommit att omtalas som ”de apatiska barnen”. Någon trovärdig förklaring till barnens tillstånd har inte kunnat ges. WHO:s internationella sjukdomsklassifikation (ICD 10) uppger inte någon sjukdom som det skulle kunna vara fråga om.

Ingen förklaring till sjukdomen är trovärdig om den inte sträcker sig till följande frågor: 1) Varför har så många barn med detta tillstånd läst från mött till över än fyra månader på några år? 2) Varför har tillståndet nästan alltid drabbat barn i flyktingfamiljer där föräldrarna inte är apatiska eller avgjorda till familjens framtid? 3) Varför har endast flyktingbarn som lever tillsammans med sina föräldrar, men inte flyktingbarn som kommit ensammana till Sverige, drabbats? 4) Varför har de drabbade barnen i stort sett enbart kommit från länder i tidigare Sovjetunionen och Jugoslavien?

Omvänt utser den som uppenbart att det är fråga om en allvarigt tillstånd. Det normala är att människor som blir medvetenlösa omedelbart blir insatta på sjukhus där stora medicinska resurser finns tillgängliga till medvetenlösheten. Så borde också ske i fråga om ”de apatiska barnen”, men har alltid ofta inte skett. De av landets barnläkare och barnpsykiatrar som tagit befattning med dessa barn utan att vilja utföra några medicinska utredningar har ändå inte sina förklaringar mot dem.

Många av dessa läkare har i debatten berättat sig för att de inte vill säga att tillståndet är av psykologisk natur och orsakat av barnens upplevelser i de länder från vilka familjerna kommit eller den påverkan som utlösts av barnens och deras föräldrar. Det viktigaste skälet till att förhålla sig skeptisk

Psykiatriexperten: Den i Sverige allmänt vedertagna psykologiska förklaringen till barnens tillstånd skulle vara en medicinsk världssensation.

När jag undersökte ett apatiskt flyktingbarn visade hon uppenbara symptom på läkemedelsförgiftning. Det visade sig att varje gång flickan vaknade gav modern henne ett halvt dricksglas med medicin mot schizofreni och ett halvt dricksglas med

medicin mot depression. Dagen efter att medicinen omhändertagits var flickan helt symptomfri. I Sverige görs allt för att bekämpa förklaringen att apatin beror på manipulation. Ifrågasättandet av den psykologiska förklaringsmodellen framsom främlingsfientlig. Allt för att skrämma tystnad. Det skriver läkaren och specialist i allmän psykiatri Tomas Eriksson.

Läkemedelsförgiftning är till skillnad från kronisk stress, en hind orsak till medvetenlöshet. Ändå avfärdas den tillståndet till apati bland flyktingbarn innan den ens är undersökt, skriver psykiatriexperten Tomas Eriksson.

Nu ljuger han igen

■ ■ Psykiatriexperten Tomas Eriksson blev hårt ansatt efter sina uttalanden i SVT:s Uppdrag Granskning, där han påstod sig ha egna erfarenheter av att apatiska flyktingbarn förgiftats. I söndags slog han tillbaka i en artikel på Dagens Nyheters debattsida: programmet skulle ha varit ”hårt vinklat”. Den som ifrågasätter den psykologiska förklaringsmodellen framställs som främlingsfientlig, ska skrämmas bort från debatten.

■ ■ Hur mycket ligger det i Erikssons påståenden om flyktingbarnen? Här är den replik från Uppdrag Granskning GELLERT TAMAS och NILS HANSON som DN valde att inte publicera.

Läkaren Tomas Eriksson har i olika medier drivit tesen att de så kallade apatiska barnens tillstånd kan förklaras med förgiftning, och han har vid flera tillfällen lyft fram sin stora personliga erfarenhet: "Jag har ju undersökt väldigt många såna här apatiska barn". (SVT, Debatt 12 juni -05) "De här barnen, jag har sett en hel del av dem, de ser ut precis som de patienter som har gjort självmordsförsök med tablettintag." (SVT, Studio 24, 2 maj -06)

Vi på Uppdrag Granskning kunde i programmet Spelet om de apatiska barnen (19 september -06) visa att Erikssons påstådda

erfarenheter är av betydligt blygsammare omfattning.

På en rak fråga hur många apatiska barn han träffat tillstod Tomas Eriksson: "Så få att det inte har någon relevans för min argumentation." Och han förtydligade: "Hela mitt resonemang bygger på teoretiska överväganden."

I DN-debatt den 29 oktober framför Eriksson återigen sin tes om förgiftning och lyfter nu fram ett specifikt fall av påstådd förgiftning.

I artikeln anklagar Eriksson också Uppdrag Granskning för att "i ett hårt vinklat reportage drivit tesen att varje förslag om att de apatiska barnens tillstånd skulle kunna bero på annat än psykiskt traumatiserande upplevelser är grundlöst", och hävdar att det inte gavs några möjligheter för dem "som inte delade programmakarnas slutsatser" att "föra fram argument för en motsatt ståndpunkt".

Tomas Erikssons egen medverkan i programmet är ett av flera exempel på att hans påstående inte stämmer. Förutom Eriksson medverkade också läkaren Thomas Jackson och psykiatern Peter Engelsöy, som alla antingen framfört påståenden om förgiftning eller simulering i media, eller som den nationella samordnaren Marie Hessle hänvisar till i sin senaste SOU.

I samband med programmet publicerades också hela intervjun med Eriksson på Uppdrag Gransknings webbplats, där den fortfarande finns kvar.

Tomas Eriksson gavs utrymme i programmet att framföra sina "teoretiska överväganden" och läkare och psykologer med klinisk erfarenhet av att vårda apatiska barn fick möjlighet att bemöta hans påståenden.

Erikssons tes att barnen är förgiftade av brom gavs stort utrymme. "Jag har föreslagit att det är brompulver som de är förgiftade av, eftersom symptomen stämmer så väldigt bra." (SVT Studio 24, 2 maj - 06)

Vi kunde visa att det inte tycks föreligga något stöd för denna teori. Sachska barnsjukhuset, som vårdar de sjukaste barnen i Stockholmsregionen, har tagit regelbundna prover av samtliga 36 intagna barns kloridvärden. Vid en eventuell bromförgiftning sjunker dessa markant, men samtliga prover har visat normala värden. Närmare hälften av barnen har dessutom genomgått toxikologiska undersökningar utan att man funnit något spår av gifter. Inte heller de barn som åklagare i Stockholm respektive Sundsvall tagit prover på har visat några tecken på förgiftning.

Ställd inför dessa fakta sa Eriksson i UG: "Det kanske inte är någon som är påverkad av brom, det vet ju inte jag någonting om."

Eriksson nämner inte brom i DN-artikeln och han anger inte heller vilken annan substans som i så fall skulle kunna orsaka förgiftning av hundratals barn utan att detta i något fall har upptäckts.

Även Erikssons påstående att "de allra flesta (apatiska barn) tillfrisknar snabbt när de får ett uppehållstillstånd, när det inte längre finns nåt skäl till att vidhålla det manipulativa beteendet" (SVT, Studio 24, 2 maj -06) fick stort utrymme i programmet.

Vi visade att inte heller detta påstående har något stöd i klinisk erfarenhet, snarare är det tvärt om. I den vårdkedja som idag finns i Stockholm, samt i den numera nerlagda verksamheten vid Eugeniahemmet, har ett 70-tal av de sammanlagt 150 till 200 barnen i landet med de svåraste symptomen vårdats. De tre cheferna, Lotta Wiberg, Bernice Aronsson och Göran Bodegård, berättade samstämmigt att tillfrisknandetiden pendlar från, i gynnsamma fall, 3 månader till upp mot ett år. Detta menar alla tre är ett starkt argument som talar mot teorier om förgiftning eller simulering.

Eriksson påstår också i DN att han vid ett tillfälle tagit ifrån en apatisk flicka "två stora plastflaskor" med någon form av flytande läkemedel, varpå flickan nästa dag var "helt symptomfri".

Eriksson har tidigare, med stöd av polisinspektören Anci Nilsson,

berättat en närmast identisk historia i tv. (SVT, Debatt, 6 december - 05) Även i detta fall påstod Eriksson att han botade en "apatisk" flicka på en dag i samband med en avvisning genom att ta bort "stora flaskor" med läkemedel.

Vi kunde, genom journaler och intervjuer med tidigare vårdare, visa att flickan inte alls var apatisk i den mening att hon sondmatades eller hade allvarliga rörelseinskränkningar. Flickan kunde både gå och äta själv, däremot var hon djupt deprimerad. Konfronterad med dessa uppgifter ändrade sig polisinspektören Anci Nilsson och tillstod att flickan inte var apatisk utan "trött".

Vi kunde i vårt reportage också visa att Erikssons påstående saknar stöd i andra myndigheters handlingar. Enligt Göran Stenbeck, chef för Transporttjänsten som ansvarar för samtliga avvisningar som överlämnas till polisen, finns inte någon avvisningsrapport som bekräftar att något apatiskt barn skulle ha tillfrisknat på det sätt som Eriksson påstår.

Eriksson lämnade enligt egen uppgift inte de "stora flaskorna" till polisen, något som är märkligt med tanke på att en toxikologisk analys kunde ha bevisat Erikssons tes om förgiftning. Eriksson anmälde inte heller sina misstankar om förgiftning till socialtjänsten, något som han enligt socialtjänstlagen har en skyldighet att göra.

Tomas Eriksson presenterar i sin DN-artikel inga konkreta verifierbara bevis på att någon, än mindre hundratals apatiska barn, skulle vara förgiftade. Uppdrag Granskning kom fram till samma resultat: det finns inga konkreta belägg för att något av de sk apatiska barnen har varit eller är förgiftad.

Gellert Tamas
reporter

Nils Hanson

projektledare/ansvarig utgivare Uppdrag Granskning

Utskriftsdatum: 2006-11-26

Webbadress: <http://www.aftonbladet.se/vss/kultur/story/0,2789,934543,00.html>

Tipsa oss!

MMS & SMS: 72104

Mejla: ettan@aftonbladet.se

Ring: 08 - 411 11 11

© Aftonbladet Nya Medier